

Eiropas ieslodzījuma vietu apsekojuma anketa – cietumi

EFSQ-P

Īsā versija

2025. gada janvāris

Autori

Linda Montanari, EUDA

Luis Royuela, EUDA

Liesbeth Vandam, EUDA

Alessandro Pirona, EUDA

Anna Tarjan, Ungārija

Viktor Mravcik, Čehija

Begoña Brime, Spānija

Caroline Protais, Francija

Ines Kvaternik, Slovēnija

Katerina Grohmannova, Čehija

Laura Isajeva, Latvija

Lina Jurgelaitiene, Lietuva

Nadine Berndt, Luksemburga

Ludmila Carapinha, Portugāle

Josefina Mavrou, Kipra

Julien Morel-D'Alreux, Francija

Noelia Llorens, Spānija

Rita Cardoso Seixas, Luksemburga

Sonia Papadopoulou, Grieķija

Vana Sypsa, Grieķija

Els Plettinckx, Beļģija

Pateicības

Filipa Alves da Costa, PVO

Carina Ferreira Borges, PVO

Heino Stöver, Vācija

Mark Johnson, Apvienotā Karaliste

Maria Mafalda Castro, Portugāle

Saturs

Ievads	4
Datu aizsardzība	4
1. sadaļa. Pamatinformācija	5
2. sadaļa. Ar narkotikām saistītu intervences pasākumu pieejamība	8
3. sadaļa. Personāls, pakalpojumu kvalitāte un apmācība	13
4. sadaļa. Narkotiku pārbaudes	16

Ievads

EUDA jau vairākus gadus strādā pie narkotiku un cietumu jautājumiem un ir publicējusi metodiskas vadlīnijas narkotiku un cietumu uzraudzībai Eiropā. Metodisko vadlīniju mērķis ir izveidot metodes un instrumentus saskaņotu datu vākšanai un analīzei par narkotiku un cietumu jautājumiem visā Eiropā. 2013. gadā publicētajā dokumentā tika norādīta nepieciešamība izstrādāt divus datu vākšanas instrumentus: “Eiropas aptaujas anketa par narkotiku lietošanu cietumos (*EQDP*)”, kuras mērķis ir vākt epidemioloģiskos datus par narkotiku lietošanu un ar narkotikām saistītām problēmām to personu vidū, kuras noteiktā laika periodā atrodas apcietinājumā, un “Eiropas ieslodzījuma vietu apsekojuma anketa – cietumi (*EFSQ-P*)”, kuras mērķis ir vākt datus par ar narkotikām saistītu intervences pasākumu pieejamību un nodrošināšanu cietumos.

Ir publicēts pilns uzraudzības rīku klāsts, kas ļauj veikt apsekojumu par narkotikām un cietumiem, tostarp: *EQDP* garā versija, *EQDP* īsā versija un *EQDP* metodiskie norādījumi.

EFSQ-P balstās esošajā aptaujas anketā, ko izmanto uzraudzībai un vāktu informāciju par intervences pasākumiem, kas tiek nodrošināti kopienā un citās vidēs ([Eiropas ieslodzījuma vietu apsekojuma anketa](#), *EFSQ*). Tomēr, ņemot vērā cietumu atšķirības no kopienas apstākļiem, sākotnējā dokumentā ir veiktas būtiskas izmaiņas, lai sagatavotu *EFSQ-P*. *EFSQ-P* ir paredzēts kā anketas paraugs, kas izmantojams visā Eiropā, lai uzlabotu datu starptautisku salīdzināšanu un saskaņošanu; to varētu izmantot arī kā pamatu datu sniegšanai citiem avotiem, sākot ar *EUDA* un beidzot ar valstu valdībām un starptautiskām organizācijām (piemēram, PVO, ANO u. c.).

Tāpat kā *EQDP* gadījumā, *EFSQ-P* pakotne ietver garo un īso anketas versiju, kā arī metodiskos norādījumus, lai atbalstītu datu vākšanu par intervences pasākumiem cietumā un anketas secīgu aizpildīšanu.

Datu aizsardzība

Visi savākie dati vai lietotāju sniegtā informācija tiks apstrādāti, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 23. oktobra Regulu (ES) 2018/1725 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK. Šī regula attiecas uz fizisku personu aizsardzību saistībā ar personas datiem, kas sniegti Eiropas Savienības iestādēm un struktūrām, un uz šādu datu brīvu apriti.

1. sadaļa. Pamatinformācija

1. Cietums

a) Iestādes identifikācijas kods (ISO 3166-1 ciparu kods - pasta indekss - trīs pilsētas nosaukuma burti)	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
b) Iestādes nosaukums	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
c) Cietuma veids	
d) Cietuma nodaļas	
Datu avots:	

Instrukcijas:

Attiecībā uz cietuma veidu, norādiet drošības līmeni (augsts, vidējs vai zems), to, vai tas ir slēgta, atklāta vai daļēji atklāta režīma cietums, informāciju par cietuma slimnīcu vai jebkādu citu informāciju, kas var būt svarīga, lai izprastu cietuma raksturīgās iezīmes.

Attiecībā uz ieslodzījuma vietām, kurās ir vairākas nodaļas, lūdzu, norādiet nodaļu skaitu un veidu (piemēram, sieviešu nodaļa, izmeklēšanas izolators, nepilngadīgo nodaļa u. c.); datu avotos norādiet apsekojumā sniegto datu avotus, tostarp reģistrus, administratīvos datus, ekspertu atzinumus u. c. Norādiet, kuri no šiem avotiem tiek izmantoti katrā jautājumu grupā.

Sk. ISO 3166-1 ciparu kodu izmantošanas metodisko pamatnostādņu I pielikumu (piemēram, cietums SPĀNIJĀ, MADRIDĒ: 724-28001-MAD).

2. Kontaktinformācija

a) Anketas aizpildīšanas datums	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu datumu.
b) Dienesta(-u) nosaukums, par kuriem tiek aizpildīta šī aptauja	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
c) Anketas aizpildītāja vārds un uzvārds	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
d) Anketas aizpildītāja amata nosaukums	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
e) Kontaktpersonas e-pasta adrese / tālruna numurs	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
Datu avots:	

Instrukcijas: Ir ļoti svarīgi, lai tiktu norādīta kontaktpersona aptaujas anketas aizpildīšanai.

3. Faktiskie rādītāji

a) Pārskata gads (ja mazāks par vienu gadu, norādiet periodu)	
b) Soda izciešanas iestādē pieejamo vietu skaits (vidējā ieslodzījuma vietas kapacitāte)	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
c) Cietumā dzīvojošo cilvēku skaits (vidējais skaits dienā, ieskaitot ieslodzītos, kas atrodas pirmstiesas apcietinājumā)	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
d) Cietumā dzīvojošo vīriešu skaits	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
e) Cietumā dzīvojošo sievietes skaits	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
f) Cietumā dzīvojošo notiesāto cilvēku skaits	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
g) Cietumā dzīvojošo pirmstiesas apcietinājumā esošo cilvēku skaits	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
h) Cietumā dzīvojošo pilsoņu skaits	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
i) Cietumā dzīvojošo ārvalstnieku skaits	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
j) Jauniešu nodaļā dzīvojošo ieslodzīto skaits	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
k) To cilvēku skaits, kas atrodas apcietinājumā par narkotiku likumu pārkāpumiem	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
l) Cietumā dzīvojošo cilvēku skaits dalījumā pa vecuma grupām:	
<18	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
18-24	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
25-29	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
30-34	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
35-39	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
40-44	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
45-49	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
50-54	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
55-59	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
>59	Noklikšķiniet šeit, lai ievadītu tekstu.
Datu avots:	

Instrukcijas: Cilvēki, kas konkrētajā gadā dzīvo cietumā vai izcieš sodu ieslodzījuma iestādēs. Lūdzu, norādiet visus ieslodzītos – gan tos, kuru lietās pieņemts galīgais spriedums, gan tos, kuriem tā vēl nav (sk. Aebi, M. F. un Cocco, E. (2024), [Prisons and prisoners in Europe 2023: key findings of the SPACE I report](#)).

2. sadaļa. Ar narkotikām saistītu intervences pasākumu pieejamība

4. Kāda veida intervences pasākumi ir pieejami cietumā?

Intervences pasākuma veids	Pieejams (Jā / Nē / NZ – Nav zināms / NA – Nav attiecināms)	Pieejams cietumā un/vai ārpus cietuma (Cietumā / ārpus cietuma / cietumā un ārpus cietuma / Z)	Aptverto personu skaits (Procentuālā daļa no visiem cilvēkiem, kas dzīvo cietumā, kurā tiek īstenots attiecīgais intervences pasākums)
a) Veselības pārbaude			
1. Medicīniskā pārbaude, kas veikta 48 stundu laikā pēc personas ierašanās cietumā			
2. Narkotiku lietošanas un ar narkotikām saistīto problēmu novērtējums			
b) Detoksikācija			
1. Medikamentozā			
2. Nemedikamentozā			
c) Konsultācijas par problēmām, kas saistītas ar narkotikām			
1. Individuālas konsultācijas			
2. Grupu konsultācijas			
3. Līdzbiedru atbalsts			
4. Cits (norādiet)			
d) Narkotiku atkarības ārstēšana iestādē			
1. Nodaļas bez narkotikām bez ārstēšanas			

Intervences pasākuma veids	Pieejams (Jā / Nē / NZ – Nav zināms / NA – Nav attiecināms)	Pieejams cietumā un/vai ārpus cietuma (Cietumā / ārpus cietuma / cietumā un ārpus cietuma / Z)	Aptverto personu skaits (Procentuālā daļa no visiem cilvēkiem, kas dzīvo cietumā, kurā tiek īstenots attiecīgais intervences pasākums)
2. Nodaļas bez narkotikām ar ārstēšanu			
3. Terapeitiskā kopiena			
4. Cits (norādiet)			
e) Opioidu agonistu terapija (izņemot OAT intervences pasākumus, kuru mērķis ir detoksikācija)			
1. OAT turpināšana, ierodoties ieslodzījuma vietā no kopienas			
2. OST turpināšana, atgriežoties kopienā no ieslodzījuma vietas			
3. OAT uzsākšana cietumā			
f) Intervences pasākumi infekcijas slimību jomā			
1. HIV testēšana			
2. HBV testēšana			
3. HCV testēšana			
4. Tuberkulozes testēšana			
5. Vakcinācija pret B hepatītu			
6. BCG vakcinācija pret tuberkulozi			
7. HIV antiretrovirālā terapija			
8. C hepatīta ārstēšana ar tiešās darbības pretvīrusu līdzekļiem (DAA)			
9. B hepatīta ārstēšana			
10. Tuberkulozes ārstēšana			

Intervences pasākuma veids	Pieejams (Jā / Nē / NZ – Nav zināms / NA – Nav attiecināms)	Pieejams cietumā un/vai ārpus cietuma (Cietumā / ārpus cietuma / cietumā un ārpus cietuma / Z)	Aptverto personu skaits (Procentuālā daļa no visiem cilvēkiem, kas dzīvo cietumā, kurā tiek īstenots attiecīgais intervences pasākums)
11. HIV profilakse			
12. Konsultācijas par HIV/HCV/HBV			
13. Cits (norādiet)			
g) Intervences pasākumi kaitējuma mazināšanai			
1. Adatu un šļirču apmaiņas programmas			
2. Dezinfekcijas tabletes/balinātājs			
3. Cita veida sterilo materiālu izplatīšana			
4. Prezervatīvu izplatīšana			
5. Lubrikantu izplatīšana			
6. Apmācība par drošāku injicēšanu			
7. Droša tetovēšana (apmācība un izglītība)			
8. Cits (norādiet)			
h) Ar narkotikām saistīti intervences pasākumi, gatavojoties izlaišanai no cietuma			
1. Sociālās reintegrācijas pasākumi, arī mājokļu un nodarbinātības jomā			
2. Izglītība / profesionālā apmācība			
3. Pārdozēšanas novēršana			

Intervences pasākuma veids	Pieejams (Jā / Nē / NZ – Nav zināms / NA – Nav attiecināms)	Pieejams cietumā un/vai ārpus cietuma (Cietumā / ārpus cietuma / cietumā un ārpus cietuma / Z)	Aptverto personu skaits (Procentuālā daļa no visiem cilvēkiem, kas dzīvo cietumā, kurā tiek īstenots attiecīgais intervences pasākums)
4. Konsultācijas pārdozēšanas gadījumos			
5. Naloksona izplatīšana un apmācība tā lietošanā			
6. Nosūtīšana uz ārējiem narkotiku dienestiem			
7. Informācija par OAT kopienā			
8. Informācija par HIV ārstēšanu pēc atbrīvošanas			
9. Informācija par HCV ārstēšanu pēc atbrīvošanas			
10. Informācija par citu infekcijas slimību (piemēram, TB, HBV) ārstēšanu (ja nepieciešams)			
11. Nosūtīšana uz ārējiem veselības aprūpes pakalpojumiem saistībā ar citām veselības problēmām (kas nav saistītas ar narkotiku lietošanu)			
12. Nosūtīšana uz ārējiem sociālajiem dienestiem			
13. Cits (norādiet)			
Datu avots:			

Instrukcijas: Katra intervences pasākuma definīcija ir iekļauta metodiskajās pamatnostādnēs. Prezervatīvu izplatīšana neietver prezervatīvu piešķiršanu ģimenes/partneru apmeklējumu laikā. Ja intervences pasākums nav nepieciešams, norādiet NA = nav attiecināms. NZ = nav zināms.

5. Kāds bija to unikālo pacientu kopējais skaits, kuri pārskata periodā (gadā) uzsāka ārstēšanos no narkotiku atkarības?

	Skaitis
a) Kopējais pacientu skaits, kas uzsāka ārstēšanos pārskata periodā	
b) no kuriem pirmo reizi mūžā	
c) no kuriem pirmo reizi pārskata periodā	
d) Ja tiek norādīts aptuvenais skaits, lūdzu, atzīmējiet to ar zvaigznīti (*) un sniedziet paskaidrojumu par to, kā šis skaits tika aprēķināts.	
Datu avots:	

Instrukcijas: Sk. 3. jautājumu. Ja pārskata periods nav viens gads, norādiet to.

3. sadaļa. Personāls, pakalpojumu kvalitāte un apmācība

8. Kādi darbinieki nodrošina ar narkotikām saistītus intervences pasākumus šajā cietumā?

	Galvenais pakalpojumu sniedzējs	Papildu pakalpojumu sniedzējs	Intervences pasākumi netiek nodrošināti
a) Cietuma administrācijas nodarbinātie veselības un sociālās aprūpes darbinieki (ieskaitot narkotiku atkarības speciālistus)	☐	☐	☐
b) Ieslodzījuma vietas personāls, ko ieslodzījuma vietas administrācija nodarbina apsardzes uzdevumu veikšanai	☐	☐	☐
c) Darbinieki, kas nodarbināti ārējos narkotiku atkarības ārstēšanas dienestos	☐	☐	☐
d) Veselības un sociālās aprūpes darbinieki, kas nodarbināti ārējos dienestos (izņemot narkotiku atkarības ārstēšanas dienestos) (piemēram, Veselības ministrija)	☐	☐	☐
e) Cits (precizējiet zemāk)	☐	☐	☐
Datu avots:			

9. Ar narkotikām saistītajos ārstēšanas pasākumos iesaistīto speciālistu veidi (*alfabētiskā secībā*)

	Skaits	No kuriem: Pilna darba laika darbinieki cietumā	No kuriem Cietuma administrācijas nodarbināto personu skaits	Piezīme
a) Administratīvie	b)	c)	d)	e)
a) Ārsti				
b) Medmāsas				
c) Līdzbiedru personāls				
d) Farmaceiti				
e) Psihiatri				

f) Psihologi				
g) Apsardzes personāls				
h) Sociālie darbinieki				
i) Brīvprātīgie		NA	NA	
j) Pašpalīdzības grupas		NA	NA	
k) Cits (norādiet)				
Datu avots:				

10. Vai cietums ievēro pamatnostādnes par tādu intervences pasākumu īstenošanu, kas saistīti ar narkotikām?

	Jā	Nē
a) Pamatnostādnes par veselības aprūpi cietumos		
b) Pamatnostādnes par narkotiku atkarības ārstēšanu cietumā		
c) Pamatnostādnes par narkotiku atkarības ārstēšanu (neatkarīgi no tā, vai tas notiek cietumā vai ārpus tā)		
d) Citas (norādiet zemāk)		
Datu avots (lūdzu, norādiet precīzu atsauci)		

11. (Ja atbilde ir "jā") Lūdzu, norādiet, kā tas tiek nodrošināts. Lūdzu, atzīmējiet visas atbilstošās darbības

	Jā	Nē
a) Iekšējā uzraudzība		
b) Ārējā uzraudzība		
c) Regulāras darba grupu tikšanās		
d) Cits (norādiet zemāk)		
Datu avots:		

12. Vai tiek organizētas apmācības par ar narkotikām saistītiem jautājumiem?

	Jā	Nē
a) Personāla apmācība		
b) Apmācības ieslodzījumā dzīvojošajiem cilvēkiem		
c) Citas (norādiet zemāk)		

Datu avots:

13. Lūdzu, sniedziet plašāku informāciju par visiem esošajiem valsts vai vietējiem dokumentiem, tostarp nekonvencionālo literatūru, pamatnostādnēm, likumdošanas dokumentiem utt., kas attiecas uz kvalitātes nodrošināšanu un apmācību ar narkotikām saistītu intervences pasākumu sniegšanai cietumā?

4. sadaļa. Narkotiku pārbaudes

14. Vai cietumā tiek veiktas narkotiku pārbaudes?

	Jā/Nē/NA	Piezīme
a) Vai narkotiku pārbaudes cietumā ir pieejamas/atļautas jūsu valstī?		
b) Visām personām, ierodoties cietumā		
c) Visām personām pēc nejaušības principa		
d) Tikai aizdomu gadījumā par narkotiku lietošanu		
e) Narkotiku atkarības ārstēšanas/palīdzības programmas ietvaros		
f) Visām personām, kad tās tiek pārvietotas uz citu cietumu		
g) Visām personām, kad tās īslaicīgi pamet cietumu		
h) Visām personām, kad tās tiek atbrīvotas no cietuma		
i) Cits (norādiet)		
Datu avots:		

Instrukcijas: Ja jūsu valstī nav pieejamas vai atļautas narkotiku pārbaudes cietumos, norādiet NA attiecībā uz visiem turpmākajiem jautājumiem (b) līdz i) punkts)

15. Vai atsauces periodā (norādiet periodu) tika veiktas narkotiku pārbaudes?

	Skaitis	Pārskata periods	Piezīme
a) Pārbaudīto personu skaits			
b) Veikto narkotiku pārbažu skaits			
c) Cits			
Datu avots:			

Instrukcijas: Jautājuma mērķis ir iegūt informāciju par veikto pārbažu skaitu un to rezultātiem.

16. Ja narkotiku pārbaudes NETIEK veiktas saistībā ar narkotiku atkarības ārstēšanu, vai par pozitīviem narkotiku pārbažu rezultātiem tiek piemēroti sodi?

	Jā/Nē	Piezīme
a) Ierobežota piekļuve viesu apmeklējumiem		
b) Negatīva ietekme uz soda mēru (piemēram, pagarinājums, soda samazināšanas atcelšana utt.)		
c) Samazinātas iespējas īslaicīgi pamest cietumu		
d) Samazināta piekļuve citām privilēģijām (precizējiet)		
e) Papildu dienas ieslodzījumā		
f) Nonākšana izolācijā		
g) Nonākšana slimnīcā		
h) Papildu palīdzība/ārstēšana		
i) Cits (norādiet)		
Datu avots:		

Instrukcijas: Jautājuma mērķis ir izprast pozitīvu narkotiku pārbažu rezultātu iespējamās sekas.